

טענה: אם $z = rcis(\theta)$ אז $\bar{z} = rcis(-\theta) = rcis(2\pi - \theta)$ (ראיתם בתרגול).
 הגדרה: פולינום מרוכב הוא פונקציה מהצורה

$$f(x) = a_n x^n + a_{n-1} x^{n-1} + \dots + a_1 x + a_0$$

כאשר כל המקדמים הם מספרים מרוכבים.
 דוגמאות:

$$f(x) = ix^2 + (3 - i)$$

$$f(x) = (i + 1)x^3 + (i - 1)x^2 + i$$

הגדרה: פולינום ממשי הוא פולינום מרוכב שכל המקדמים שלו ממשיים.
 לדוגמא:

$$f(x) = 2x^2 + 5x + 3$$

הגדרה: $z \in \mathbb{C}$ יקרא "שורש" של פולינום, אם כשמציבים אותו בפולינום מקבלים 0.
 כלומר, הוא פתרון של המשוואה

$$f(x) = 0$$

למשל: i הוא שורש של הפולינום

$$f(x) = x^2 + 1$$

כמו שרואים מהדוגמא, לפולינום ממשי יכול להיות שורש מרוכב שאינו ממשי.
 הערה: יכול להיות פולינום שיש לו גם שורשיים ממשיים וגם שורשים מרוכבים שאינם ממשיים.
 לדוגמא:

$$f(x) = x^3 - 1$$

השורשים שלו הם כל המספרים המרוכבים z שמקיימים

$$z^3 = 1$$

כלומר, כל שורשי היחידה מסדר 3.

$$1, cis\left(\frac{2\pi}{3}\right), cis\left(\frac{4\pi}{3}\right)$$

משפט: יהי

$$f(x) = a_n x^n + a_{n-1} x^{n-1} + \dots + a_1 x + a_0$$

פולינום ממשי. אזי אם z הוא שורש של הפולינום אז גם \bar{z} הוא שורש. הוכחה: המשמעות ש z הוא שורש של הפולינום, היא שאם נציב אותו בפולינום נקבל 0. כלומר:

$$a_n z^n + a_{n-1} z^{n-1} + \dots + a_1 z + a_0 = 0$$

אנחנו צריכים להוכיח ש \bar{z} הוא שורש, כלומר, שאם נציב \bar{z} בפולינום, נקבל 0. כלומר:

$$a_n \bar{z}^n + a_{n-1} \bar{z}^{n-1} + \dots + a_1 \bar{z} + a_0 = 0$$

ניקח את הנתון:

$$a_n z^n + a_{n-1} z^{n-1} + \dots + a_1 z + a_0 = 0$$

נפעיל צמוד על שני האגפים: כלומר,

$$\overline{a_n z^n + a_{n-1} z^{n-1} + \dots + a_1 z + a_0} = \bar{0}$$

ניזכר שצמוד של סכום שווה לסכום הצמודים. וכן, $\bar{0} = 0$

$$\overline{a_n z^n} + \overline{a_{n-1} z^{n-1}} + \dots + \overline{a_1 z} + \bar{a}_0 = 0$$

ניזכר שצמוד של מכפלה זה מכפלת הצמודים.

$$\bar{a}_n \bar{z}^n + \dots + \bar{a}_1 \bar{z} + \bar{a}_0 = 0$$

מהנתון הפולינום ממשי, כלומר, המקדמים שלו ממשיים. ידוע שהצמוד של מספר ממשי שווה למספר. לכן נקבל:

$$a_n \bar{z}^n + a_{n-1} \bar{z}^{n-1} + \dots + a_1 \bar{z} + a_0 = 0$$

מש"ל.

משפט היסודי של האלגברה: כל פולינום מרוכב מתפרק למכפלה מהצורה

$$\beta(x - \alpha_1)(x - \alpha_2) \cdots (x - \alpha_n)$$

ה α ות לא בהכרח שונות. כלומר, לפולינום מרוכב מדרגה n יש n שורשים (לא בהכרח שונים).

לדוגמא:

$$f(x) = x^2 + 1$$

מעל הממשיים אי אפשר לפרק אותו למכפלה של פולינום מהצורה $(x - \alpha_1)(x - \alpha_2)$, אבל מעל המרוכבים כן אפשר:

$$x^2 + 1 = (x - i)(x + i)$$

דוגמא נוספת:

$$f(x) = x^3 - 1$$

מעל הממשיים אי אפשר לפרק אותו למכפלה של פולינומים מדרגה 1. מעל המרוכבים אפשר:

$$x^3 - 1 = (x - 1)\left(x - \operatorname{cis}\left(\frac{2\pi}{3}\right)\right)\left(x - \operatorname{cis}\left(\frac{4\pi}{3}\right)\right)$$

$$x^2 - 4 = (x - 2)(x + 2)$$

טענה: מעל הממשיים כל פולינום מתפרק למכפלה של פולינומים ממשיים מדרגות 1 ו-2. לדוגמא:

$$x^3 - 1 = (x - 1)(x^2 + x + 1)$$

הוכחה: יהי $f(x)$ פולינום ממשי מדרגה n . ראשית, נפרק אותו למכפלה של n גורמים מדרגה 1 מעל המרוכבים (את זה אפשר לעשות לפי המשפט היסודי של האלגברה)

$$f(x) = (x - \alpha_1)(x - \alpha_2) \cdots (x - \alpha_n)$$

המקדמים החופשיים בפירוק $\alpha_1, \dots, \alpha_n$ הם שורשי הפולינום. חלק ממשיים וחלק מרוכבים שאינם ממשיים. אם α_i הוא ממשי, אז $(x - \alpha_i)$ הוא פולינום ממשי מדרגה 1. אם α_i הוא מרוכב, אז אנו יודעים שאחד השורשים הוא הצמוד שלו. כלומר, יש j כך ש $\alpha_j = \overline{\alpha_i}$.

$$(x - \alpha_i)(x - \overline{\alpha_i}) = (x^2 - (\alpha_i + \overline{\alpha_i})x + \alpha_i \overline{\alpha_i}) =$$

$$x^2 - 2\operatorname{Re}(\alpha_i)x + |\alpha_i|^2$$

קיבלנו פולינום ממשי מדרגה 2. דוגמא: פרקו את הפולינום $x^4 + 1$ לגורמים אי פריקים מעל הממשיים.

פתרון : ראשית, נמצא את השורשים שלו מעל המרוכבים.

$$z^4 = -1 = cis(\pi)$$

$$z_0 = cis\left(\frac{\pi}{4}\right) = \frac{\sqrt{2}}{2} + \frac{\sqrt{2}}{2}i$$

$$z_1 = cis\left(\frac{3\pi}{4}\right) = -\frac{\sqrt{2}}{2} + \frac{\sqrt{2}}{2}i$$

$$z_2 = cis\left(\frac{5\pi}{4}\right) = -\frac{\sqrt{2}}{2} - \frac{\sqrt{2}}{2}i$$

$$z_3 = cis\left(\frac{7\pi}{4}\right) = \frac{\sqrt{2}}{2} - \frac{\sqrt{2}}{2}i$$

$$z_2 = \bar{z}_1 \text{ ו } z_3 = \bar{z}_0$$

$$x^4 + 1 = (x - z_0)(x - z_3)(x - z_1)(x - z_2) =$$

$$(x^2 - \sqrt{2}x + 1)(x^2 + \sqrt{2}x + 1)$$

התכנסות של סדרות

הגדרה : סדרה של מספרים מרוכבים היא אוסף אינסופי של מספרים מרוכבים מסודרים לפי הסדר של הטבעיים (כלומר, יש את האיבר הראשון, האיבר השני, האיבר השלישי וכו') לדוגמא :

$$i, 2i, 3i, 4i, \dots$$

נסמן (z_n)

הגדרה : נאמר שהסדרה (z_n) מתכנסת ל- z אם נשים לב שהנורמות הם מספרים ממשיים, כלומר, "העברנו" את הבעיה לשאלה של התכנסות של סדרות ממשיות. לדוגמא : נוכיח :

$$\frac{1}{n} + \frac{2}{n}i \rightarrow 0$$

$$1 + 2i, \frac{1}{2} + i, \frac{1}{3} + \frac{2}{3}i, \dots$$

הוכחה: סדרת הנורמות היא:

$$\left| \frac{1}{n} + \frac{2}{n}i - 0 \right| = \sqrt{\frac{1}{n^2} + \frac{4}{n^2}} = \frac{\sqrt{5}}{n} \rightarrow 0$$

השאיפה האחרונה היא שאיפה של סדרה ממשיית, שאותה אתם יודעים לחשב מאינפי.

משפט: $z_n = a_n + b_n i \rightarrow z = a + bi$ אם $a_n \rightarrow a$ ו $b_n \rightarrow b$.

בצורה שקולה: $z_n \rightarrow z$ אם $(\text{Re}(z_n) \rightarrow \text{Re}(z)) \wedge (\text{Im}(z_n) \rightarrow \text{Im}(z))$

הוכחה:

כיוון אחד: נניח שאנחנו יודעים $a_n + b_n i \rightarrow a + bi$. ואנחנו רוצים להוכיח ש $a_n \rightarrow a$

ו $b_n \rightarrow b$.

מה המשמעות ש $a_n + b_n i \rightarrow a + bi$ מבחינת ההגדרה?

זה אומר שהנורמה של הפרש שואפת ל-0.

$$|(a_n + b_n i) - (a + bi)| \rightarrow 0$$

$$|(a_n - a) + (b_n - b)i| \rightarrow 0$$

$$|a_n - a|, |b_n - b| \leq \sqrt{(a_n - a)^2 + (b_n - b)^2} \rightarrow 0$$

$$0 \leq |a_n - a| \leq \sqrt{(a_n - a)^2 + (b_n - b)^2} \rightarrow 0$$

ממשפט הסנדוויץ

$$|a_n - a| \rightarrow 0$$

וזה אומר ש

$$a_n \rightarrow a$$

באותו אופן בדיוק מוכיחים עבור

$$b_n \rightarrow b$$

כיוון שני: נניח ש $a_n \rightarrow a$ ו $b_n \rightarrow b$. ואנחנו רוצים להוכיח ש $a_n + b_n i \rightarrow a + bi$. כלומר, נתון

$$|a_n - a| \rightarrow 0, \wedge |b_n - b| \rightarrow 0$$

ורוצים להוכיח

$$|(a_n + b_n i) - (a + bi)| \rightarrow 0$$

$$|(a_n + b_n i) - (a + bi)| = \sqrt{(a_n - a)^2 + (b_n - b)^2}$$

כלומר, אנחנו רוצים להוכיח ש

$$\sqrt{(a_n - a)^2 + (b_n - b)^2} \rightarrow 0$$

$$|a_n - a| + |b_n - b| \rightarrow 0 + 0 = 0$$

$$0 \leq \sqrt{(a_n - a)^2 + (b_n - b)^2} \leq |a_n - a| + |b_n - b| \rightarrow 0$$

הסבר לאי שוויון הימני: מכיוון שמדובר בשני ביטויים אי-שליליים, בשביל להוכיח את אי השוויון אפשר להעלות אותו בריבוע. נקבל:

$$(a_n - a)^2 + (b_n - b)^2 \leq (a_n - a)^2 + (b_n - b)^2 + 2|a_n - a||b_n - b|$$

ממשפט הסנדוויץ נקבל ש

$$\sqrt{(a_n - a)^2 + (b_n - b)^2} \rightarrow 0$$

לדוגמא:

$$\left(1 + \frac{1}{n}\right) + \left(\frac{2}{n}\right)i \rightarrow 1 + i$$

תרגיל: נניח ש $z_n \rightarrow z$ אז $|z_n| \rightarrow |z|$
הוכחה: נתון

$$a_n + b_n i \rightarrow a + bi$$

זה אומר:

$$a_n \rightarrow a, b_n \rightarrow b$$

רוצים להוכיח:

$$\sqrt{a_n^2 + b_n^2} \rightarrow \sqrt{a^2 + b^2}$$

זה נובע מכללים של אינפי :

$$a_n \rightarrow a$$

גורר ש

$$a_n^2 \rightarrow a^2$$

ואם $b_n \rightarrow b$ או $b_n^2 \rightarrow b^2$
ידוע שסכום מתכנס לסכום, לכן

$$a_n^2 + b_n^2 \rightarrow a^2 + b^2$$

ולבסוף אנחנו יודעים שאפשר להוציא שורש :

$$\sqrt{a_n^2 + b_n^2} \rightarrow \sqrt{a^2 + b^2}$$

תרגיל : אם $z_n \rightarrow z$ או $\bar{z}_n \rightarrow \bar{z}$
הוכחה : $z_n = a_n + b_n i$ ו $z = a + b i$
נתון :

$$a_n + b_n i \rightarrow a + b i$$

זה גורר :

$$a_n \rightarrow a, b_n \rightarrow b$$

מאינפי אתם יודעים שאם $b_n \rightarrow b$ או $-b_n \rightarrow -b$.
כלומר,

$$a_n \rightarrow a \wedge -b_n \rightarrow -b$$

זה אומר ש :

$$a_n - b_n i \rightarrow a - b i$$

וזה בדיוק :

$$\bar{z}_n \rightarrow \bar{z}$$